Modernisering op geestelijk gebied

* * * Modernisering van krijgsmachten en krijgsmachtdelen is een continu proces. In materiële zin moet worden gemoderniseerd als gevolg van technische ontwikkelingen en operationele behoeften, op organisatorisch gebied kunnen lange rustperioden evenmin worden geaccepteerd, omdat ook in dit opzicht nieuwe middelen en technieken dwingen tot aanpassing of herstructurering. Behalve het materieel en de organisatie evolueert het personeelsbeleid, omdat de mens in de krijgsmacht een andere, meer „moderne geestelijke constructie" heeft dan degenen die in het verleden de organisatie bemanden en de middelen hanteerden.

In de *Neue Zürcher Zeitung* van 6 december 1970 verscheen onder de titel „Geistige Modernisierung des Armee" een artikel, dat aandacht besteedt aan de behandeling van de moderne militair in het moderne Zwitserse leger, dat wij achter dit editoriaal afdrukken. Aangezien de beschreven personeelsproblematiek analoog is aan die in de Nederlandse krijgsmacht — met name aan die in onze Koninklijke Landmacht, evenals de Zwitserse voor een belangrijk deel bestaande uit dienstplichtigen — is het goed kennis te nemen van de aanpak aldaar en deze te stellen naast de te onzent terzake genomen en te nemen stappen. Dat de aangelegenheid niet behoort te worden beperkt tot de landmacht blijkt uit het eveneens in deze Spectator afgedrukte artikel „De mens in de Koninklijke Luchtmacht in de jaren '70", waarmee de KLu voorop loopt.

De leiding van de Koninklijke Landmacht heeft in de laatste jaren een aantal moderniserings- en democratiseringsmaatregelen (wat is het verschil?) genomen en reeds enige tijd geleden besloten de problemen rond de „manhandling" integraal te lijf te gaan. Aan de directeur van het Studiecentrum voor Militair Leiderschap (SCML) werd een op wetenschappelijk niveau uit te werken studieopdracht verstrekt, waarin de informatie, communicatie en motivatie in het kader van het veiligheidsbeleid centraal worden gesteld. Er wordt van uitgegaan dat de genoemde begrippen, alsmede de begrippen „intermenselijke verhoudingen" en „leiderschap" voor velen onvoldoende inhoud hebben, waarvan het gevolg is dat er onvoldoende besef is voor de noodzaak tot garantie van het vrij voortbestaan.

Het onderzoek richt zich allereerst op de motieven, grondslagen, omvang en vormgeving van de verantwoordelijkheden voor het veiligheidsbeleid. Ten behoeve van de uitwerking van de opdracht zal samenwerking dienen te worden gezocht met psychologen en sociologen en met instituten als de Stichting Volk en Verdediging, de Stichting Geestelijke Weerbaarheid, de Nationale Raad Welzijn Militairen en het Defensie Studiecentrum.

Nog een activiteit is bij de KL in gang gezet; er is een projectgroep ingesteld die moet bestuderen, en vervolgens GGS en Stasdef/KL moet adviseren omtrent het te volgen beleid inzake de aanpassing van de verhoudingen en omstandigheden in de KL aan die van de samenleving en ten aanzien van verbetering van de communicatie tussen maatschappij en KL.

Modernisering op geestelijk gebied betekent in de praktijk democratisering, hetgeen aanleiding moge zijn enkele beweringen uit het artikel „Het vraagstuk van de democratisering" van de aan het SCML verbonden Luitenant-Kolonel A. B. Philbert (*Mil. Spect.* **139**(1970)(8)370) in herinnering te roepen:

Over democratisering wordt veel gepubliceerd en nog meer gesproken in termen van inspraak, overleg, medezeggenschap, medebeslissingsrecht en meebestuur. De structuren van ondernemingen, politieke partijen, kerken, onderwijs, verenigingsleven, politie en krijgsmacht worden argwanend bekeken. Tegen de spelregels van deze structuren wordt geschopt om aan te tonen, hoe vermolmd sommige plekken wel zijn. Het woord „gezag" lijkt soms een besmet woord, een gezagsdrager een natuurlijke vijand.

Behartigenswaardig is Philberts bewering:

Wij maken een tijdperk door van grote ontluistering. Des te meer zullen wij ons moeten inspannen te luisteren naar wat deze tijd ons voor mogelijkheden biedt om tot een betere samenleving te komen.